

Streng en milde rapporteurs op één lijn

Veel scheidsrechters worden gedurende het voetbalseizoen meerdere malen gerapporteerd. Mede op basis van de eindranglijst kan een scheidsrechter in een hogere groep worden ingedeeld, in dezelfde groep blijven, danwel in een lagere groep worden geplaatst. Het is daarom van groot belang dat de rapportage zorgvuldig en uniform geschiedt. Met het huidige rapportagesysteem hebben we de basis hiervoor gelegd. Maar daarmee zijn we er nog niet. Rapporteren bestaat namelijk uit twee elementen, te weten het waarnemen en registreren volgens vastgestelde eisen en vervolgens het kwalificeren (het aankruisen van een vakje) als eindoordeel van alle waarnemingen. Het eerste gaat om feitelijk waarnemen en is daarmee objectief, het aankruisen van een vakje wordt vaak bepaald door de strengheid, danwel tolerantie van de rapporteur. Er is geen sprake van het geven van een cijfer zoals we dat bij het kunstschaatsen en schoonspringen zien, maar het gaat erom dat we de objectiviteit en eenduidigheid van het kwalificeren in het belang van de scheidsrechter maximaal waarborgen.

Onderzoek

Nu weten we allemaal dat de ene rapporteur strenger is dan de andere. Op zich hoeft dat geen probleem te zijn als zich dat incidenteel voordoet. Maar wat als je als scheidsrechter in het seizoen meerdere malen wordt beoordeeld door een strenge rapporteur? Dit betekent dan dat het gemiddelde cijfer lager wordt dan dat van de collega, die het geluk heeft gehad meerdere malen door een minder strenge rapporteur te zijn beoordeeld. Drs. Maurice de Hond heeft onderzoek gedaan naar de mate van 'strengheid' van rapporteurs. Daaruit kwam het volgende naar voren:

Rapporteurs die ongeveer dezelfde aantallen scheidsrechters in dezelfde klassen hebben gerapporteerd scoren gemiddeld zeer uiteenlopende cijfers. Terwijl het gemiddelde van alle rapporten op 8,6 uitkomt, zijn er rapporteurs die gemiddeld boven de 9.0 uitkomen en anderen die rond de 8.0 zitten. Ter illustratie een voorbeeld van twee rapporteurs (uit hetzelfde district met ongeveer hetzelfde pakket aan beoordeelde scheidsrechters). Ze hebben beiden ongeveer hetzelfde aantal rapporten uitgebracht, maar hun gemiddelde score verschilt sterk.

Rapporteur	Aantal	Gem.	Min.	Med.	Max.
X	42	7.96	6.8	8.0	9.1
Y	47	9.17	7.8	9.3	10.0

Als een scheidsrechter bij rapporteur X een 9.1 haalt dan behoort hij tot de beste scheidsrechters die rapporteur X heeft gezien. Maar als een scheidsrechter bij rapporteur Y een 9.1 haalt, dan heeft hij een slechtere score dan de meeste scheidsrechters bij deze rapporteur Y hebben gehaald. Ofwel: de invloed van de rapporteurs die de afzonderlijke scheidsrechters in een seizoen hebben gekregen op de eindrangschikking is groot. Dat heeft **niets** te maken met de deskundigheid van de rapporteur, maar uitsluitend met het feit of hij streng dan wel tolerant is. Elke rapporteur heeft zijn eigen norm als het gaat om het aankruisen van het vakje. Dat zou niet moeten en niet mogen maar is kennelijk niet te sturen, hoe duidelijk de instructies ook zijn. En dat is niet goed voor onze scheidsrechters.

Aanpassingen

Welnu, aan die ongewenste situatie wil de KNVB een einde maken. De KNVB wil de cijfers van de 'strenge' rapporteurs meer in evenwicht brengen met die van de 'milde' rapporteurs, zonder daarbij afbreuk te doen aan het niveau van de rapportage en de integriteit van de rapporteur.

Daarom is besloten deze verschillen vanaf het seizoen 2008/'09 op de volgende wijze weg te nemen. Na de algemene rekenkundige uitleg geven we enkele praktijkvoorbeelden, zodat het allemaal duidelijker wordt. Het basisprincipe wordt als volgt:

Het rapportcijfer van iedere rapporteur wordt omgezet in punten tussen 0 en 100 op basis van alle rapporten die een rapporteur in één seizoen heeft uitgebracht. Heeft een scheidsrechter bij een bepaalde rapporteur het hoogste cijfer gehaald van alle scheidsrechters die deze rapporteur heeft beoordeeld, dan levert hem of haar dat 100 punten op. Als het echter het laagste cijfer is van alle scheidsrechters die door deze rapporteur zijn beoordeeld, dan levert dit 0 punten op. De tussenliggende rapportcijfers van deze rapporteurs worden omgezet in een puntenaantal tussen 0 en 100.

We maken dat duidelijk aan de hand van het volgende voorbeeld:

Een rapporteur heeft 40 rapporten uitgebracht. Het laagste cijfer was 7.8 en het hoogste was 9.8. Een scheidsrechter die 7.8 heeft gehaald bij deze rapporteur krijgt hiervoor 0 punten en een scheidsrechter die 9.8 heeft gehaald krijgt 100 punten. Een scheidsrechter die 8.8 heeft gehaald krijgt 50 punten. Het eindcijfer van de scheidsrechter op basis waarvan de eindranglijst wordt bepaald gebeurt op basis van het gemiddelde aantal punten dat een scheidsrechter heeft gehaald. Mocht hij op 100 punten eindigen, dan haalde deze scheidsrechter bij ieder van de rapporteurs die hem hebben beoordeeld het hoogste cijfer! Het is zeker niet zo dat een scheidsrechter die onderaan is geëindigd met dit puntenaantal bovenaan zal eindigen, maar het heeft zeker duidelijke gevolgen voor de eindranglijst.

De kern van deze methode is dat het niet meer gaat om een gemiddelde van alle rapportcijfers maar om een gewogen gemiddelde van alle rapportcijfers. De objectiviteit is hiermee nog beter gewaarborgd doordat de invloed van subjectieve elementen in de rapportage (het aankruisen van het vakje op basis van de norm van de rapporteur) sterk is teruggebracht.

Het basisprincipe van het puntensysteem nog even op een rij:

- Neem alle rapportcijfers van één rapporteur.
- Geef de scheidsrechter die het hoogste rapportcijfer bij deze rapporteur gehaald heeft 100 punten en de scheidsrechter die het laagste rapportcijfer gehaald heeft 0 punten.
- Zet dan de rapportcijfers van de overige scheidsrechters die door deze rapporteur zijn beoordeeld om tot een cijfer tussen de 0 en 100 gerelateerd aan de twee uiterste rapportcijfers.
- Het eindcijfer van een scheidsrechter is het gemiddelde aantal punten die bij de rapporteurs zijn gehaald.
- 100 punten als eindresultaat van een seizoen betekent dan dat die scheidsrechter door alle rapporteurs die hem hebben beoordeeld het hoogste rapportcijfer heeft gekregen. 0 punten aan het eind van het seizoen betekent dat hij steeds het laagste rapportcijfer heeft gekregen.

Nogmaals een praktijkvoorbeeld

Stel dat het laagste rapportcijfer bij een bepaalde rapporteur een 8 is en het hoogste rapportcijfer een 10. Als een scheidsrechter dan een 9.2 heeft gehaald, dan krijgt hij hiervoor 60 punten en als hij een 8.8 heeft gehaald dan krijgt hij 40 punten. De eindscore wordt dus bepaald door het gemiddelde van deze rangordescores. De gevolgen van deze aanpak maken we duidelijk bij 20 scheidsrechters.

Scheidsrechter	Rapporten			Rangorde		
	Aantal	Gem.	Punten	Oorspronkelijk	Nieuwe berekening	Versch.
H	10	9.29	82	2	1	1
F	9	9.26	82	3	2	1
Q**	8	9.03	82	7	3	4
M	9	9.18	81	5	4	1
D*	12	9.38	81	1	5	-4
B	8	9.16	78	6	6	0
A	8	9.24	73	4	7	-3
P	8	8.84	72	12	8	4
I	8	8.89	72	11	9	2
S	10	8.89	71	9	10	-1
O	4	8.80	69	15	11	4
R	8	8.81	69	14	12	2
C	9	8.89	67	10	13	-3
K	7	8.83	65	13	14	-1
T	8	8.43	60	18	15	3
G	9	8.66	56	16	16	0
L	9	8.49	55	17	17	0
J	9	8.39	50	19	18	1
E***	6	8.93	49	8	19	-11
N	8	8.35	43	20	20	0

Scheidsrechter D* die met 9.38 ruim als eerste was geëindigd in de oorspronkelijke rangorde blijkt bij de nieuwe berekening met een score van 81 punten als 5^e geëindigd te zijn. Hij is blijkbaar in het seizoen door minder strenge rapporteurs beoordeeld. Scheidsrechter Q** die met 9.03 met als 7^e was geëindigd zou met dit systeem met de score 82 punten als derde zijn geëindigd. Hij had blijkbaar in het seizoen de strengere rapporteurs.

Aan de onderkant zien we dat scheidsrechter E*** die met 8.93 als 8^e was geëindigd met het nieuwe systeem met een score van 49 punten als 19^e zou zijn geëindigd!

Zoals je ziet wordt bij het eindcijfer uitgegaan van twee decimalen achter de komma. In geval een scheidsrechter onverhoopt tweemaal door dezelfde rapporteur wordt beoordeeld, vervalt het laatste rapport.

Ten slotte

Aan het rapporteren op zich verandert dus niets. Het rapportagesysteem is in de kern objectief maar het blijkt een illusie om hiermee alle rapporteurs eenduidig te laten rapporteren. En dat komt doordat elke rapporteur zijn eigen norm hanteert bij het aankruisen van de vakjes. Dat kunnen we proberen te veranderen maar dat lost minder op dan met dit nieuwe systeem. Met dit systeem maakt het niet meer uit of scheidsrechters door een strenge, danwel een milde rapporteur worden beoordeeld. Dit nieuwe systeem biedt niet alleen maximale waarborgen voor de objectiviteit, het doet ook recht aan de deskundigheid en integriteit van de rapporteurs. Hieraan wordt niet getwijfeld of getornd. Het gaat erom dat scheidsrechters acteren op het niveau dat hun toekomt en dat dit objectief en eenduidig gebeurt. De KNVB vindt dat het nieuwe systeem hieraan optimaal recht doet.